Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti «Qishloq xojaligi maxsulotlarini saqlash, dorivor o’simliklarni etishtirish va qayta ishlash texnologiyasi» kafedrasi professori, qishloq xo’jaligi fanlari doktori, professor Sultanova Zulfiya Sultanovna

TAQDİMNOMA

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti rektorining buyrug‘i bilan 2018 yil 02 noyabridan e’tiboran “Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini saqlash, dorivor o’simliklarni etishtirish va dastlabki qayta ishlash texnologoyasi kafedrasi professori lavozimida tasdiqlandi (2018 yil 06.11.dan 333 n/2-son buyruq).

Sultanova Zulfiya Sultanovna. 1959 yilda tug‘ilgan, millati qoraqalpoq. 1982 yilda K.A.Timiryazev nomidagi Moskva qishloq xo’jaligi akademiyasini agronomiya fakulteti “Agronomiya” mutaxassisligini bo‘yicha tamomlagan. Diplom raqami: ИВ №456843. 1989 yildan buyon qishloq xo‘jaligi fanlari nomzodi.

Nomzodlik dissertatsiyasini 1989 yil 5 iyunda K.A.Timiryazev nomidagi Moskva qishloq xo’jaligi akademiyasini huzuridagi birlashgan ixtisoslashgan kengashda «Razrabotka elementov intensivnoy texnologii vozdelivaniya Yarovoy pshenitsi v usloviyax Tsentral’nix rayonov Nechernozyomnoy zoni» (Разработка элементов интенсивной технологии возделывания яровой пшеницы в условиях Центральных районов Нечернозёмной зоны)» mavzusida 06.01.09 «O‘simlikshunoslik» ixtisosligi bo‘yicha himoya qilgan.

Fan nomzodi diplomi K.A.Timiryazev nomidagi Moskva qishloq xo‘jaligi akademiyasining 5 iyun 1989 yilgi № 8/1 qarori asosida Oliy attestatsiya komissiyasi tomonidan 1989 yil 4 oktyabrida tasdiqlangan (diplom raqami CX №012404).

Qoraqalpoq davlat universiteti kengashining tavsiyasiga ko‘ra 1997 yil 3 aprelda O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi tomonidan «O‘simlikshunoslik» kafedrasi bo‘yicha dotsent ilmiy unvoni tasdiqlangan (1997 yil 3 apreldagi 44/1-son bayonnoma, diplom raqami 03 №002435).

Sultanova Z.S. ilmiy faoliyati bilan bir qatorda pedagogik yo'na-lishlarda qator ishlarni amalga oshirgan inson. U Qoraqalpog'iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari institutida “Qishloq ho'jaligi maxsulotlarini tayyorlash, saqlash va qayta ishlashni tashkil etish” kafedrasi mudiri, kafedra dotsenti, professori v.v.b. lavozimlarida ishlagan davrlarda doktorant, magistratura va bakalavriat ta'lim bosqichi talabalariga sifatli ta'lim berib kelmoqda.

Umumiy ish staji – 44 yil, ilmiy va pedagogik ish staji - 27 yil. Oliy ta’lim muassasasidagi mehnat staji – 40 yil. Sultanoza Z.S. pedagogic faoliyatni ilmiy ishlar bilan birga olib bormoqda. Ilmiy faoliyati davomida u kuyidagi ilmiy loyihalatga qatnashdi va raxbarlik qildi:

1. 2009-2011 yy. KXA -9-079-YII «Razrabotka optimal‘nix agropriyomov vozdelivaniya yarovoy I ozimoy pshenici I formirovanie texnologicheskih I xlebopekarnih kachestv zerna v usloviyax Priaral‘ya»ilmiy loyiha rahbari.

2. 2013-2014 yy. KXA-5-059-2013. «Qoraqalpoqston Respublikasi sug‘oriladigan yerlarda kuzgi bug‘doy fitosanitar xolatini yahshilaydigan, resurstejamkor texnologiyani ishlab chiqarishga joriy etish» innovacion loyiha rahbari.

3. 2015-2017 yy. QXA-9-078-2015 + QXA-9-142-2015. KK Ilmiy tajriba stanciyasi. «Kuzgi bug'doy navlariga mineral o'g'itlar berish, sug'orish rejimini ishlab chiqishda don sifatini optimizatsiyalash texnologiyasi» +“Qoraqalpog‘iston Respublikasida aholini oziq-ovqat bilan ta'minlashning turoqliligiga erishish maqsadida soya va boshqada dukkakli don ekinlarni yetishtirish texnologiyasini ishlab chiqish» mega loyihalari raxbari.

4. 2018 yil 2 yanvardan – 2020 31 dekabr «Don va dukkakli ekinlari» ilmiy tadqiqot instituti Qoraqalpog‘iston ilmiy tajriba stanciyasi ҚХ-А-ҚХ-2018-81 «Разработка технологии возделывания и послеуборочной обработки новой зерновой культуры киноа» ilmiy amaliy loyiha rahbari .

5. O‘zbekiston – Yaponiya SATREPS dasturi doirasida bajarilgan amaliy loyihada 2022 yil 1 may oyidan -30 aprel 2025 yilgacha AL-5721122075 «Janubiy Orolbo‘yi mintaqasi sharoitida yuqori to‘yimlilikka ega sho‘rga chidamli galofitlarni o‘stirib ularni urug‘lik gen bankini yaratish maqsadida in-situ va ex-situ texnologiyalar majmuasini ishlab chiqish» loyixasi rahbari.

6. O‘zbekiston – Yaponiya SATREPS dasturi doirasida bajarilgan innovatsion loyihada 2026 yil iyul oyidan “Oziq ovqat va yem xashak etishtirishda stress omillarga chidamli o’simliklar (amarant, mogar, chumiza, maxsar, soya) urug’chiligini ko’paytirish texnologiyasida atrof-muhit parametrlari va sug’orishni optimallashtirish” loyiha raxbari. Ish faoliyati davomida QMU aspirantura bo’limi boshligi, institut ilmiy kengashining kotibi, «Don va sholi» Ilmiy ishlab chiqarish birlashmasi direktorining maslaxatchisi, QAXAI ilmiy-metodik kengashi raisi vazifalarini bajarib kelmoqda.

Professor Z.S.Sultanova,“Qoraqalppoqston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari” institutida malakali mutaxassis kadrlarni magistratura va doktorantura orqali tayyorlashni ta’minlash, o‘quv-uslubiy, ilmiy, ma’naviy-ma’rifiy ishlarga bevosita rahbarlik qilish, davlat ta’lim standartlari, o‘quv rejalar, o‘quv dasturlar bajarilishida qatnashadi, maqsadli ishlash tadbirlariga qatnashish, ularni fanlar bo‘yicha olimpiadalarga tayorlash, turli jamg‘armalar (jumladan xorijiy) tanlovlarida qatnashishga tayyorlash va ishtirokini ta’minlash; institut tarkibidagi ta’lim yo‘nalishlariga taalluqli darsliklar, o‘quv va uslubiy qo‘llanmalar tayyorlash ishlarini muvofiqlashtirish, tasdiqlash va boshqarish; yangi axborot texnologiyalarini o‘quv jarayoniga keng tatbiq etilishini, professor-o‘qituvchilarning yangi axborot texnologiyalarni egallashlarini ta’minlash; ingliz tilini o‘rganish kurslariga qatnashish; Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti ilmiy uslubiy Kengashi faoliyatini boshqarish;

Shogirdlari: «Qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini saklash, dorivor o‘simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi» kafedrasi professori R.Yusupov, docentlar: M.Karimullaeva, G. Abdieva, N. Tajetdinov, J.Sultanovlar 2018-2025 yillarida fan doktori ilmiy dissertatsiya ishlarini himoya qildi.

Professor v.v.b. Z.S.Sultanovaning 2024-2025 o‘quv yilidagi o‘quv yuklamasi 744 soatni tashkil etgan. Magistraturaning 70811301 Qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi (maxsulot turlari boyicha) mutaxassisligida «Maxsus fanlarni o‘qítísh metodikasí»,“Donni saqlash va qayta ishlash texnologiyasi”; bakalavr ta‘lim yonalishlarida Z.S. Sultanova tomonidan «Metrologiya, standartlashtirish va sertifikatlashtirish» fanidan institutning ko‘plab yonalishlarining 3-bosqich (kunduzgi qoraqalpoq va o‘zbek) guruhlariga ma‘ruza mashg‘ulotlarini olib bormoqda; 60810700 «Qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi» ta‘lim yonalishida «Donni saqlash va qayta ishlash», «Meva sabzavot maxsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi», «Saqlash xonalari va qayta ishlash korxonalari uskunalari va loyixalash asoslari», «Mutaxassislikka kirish», «Qishloq xo’jaligi mahsulotlari sifatini baholash», ta’lim yo‘nalishining 1-4 bosqich (kunduzgi, qoraqalpoq va o‘zbek guruhlari) talabalariga «Saqlash xonalari va qayta ishlash korxonalarini loyihalash asoslari va uskunalari» fanlaridan ma’ruza va amaliy mashg‘ulotlarini olib boradi.

Ta’lim jarayonida taqdimot, videoyozuvlar hamda interaktiv doskalardan keng foydalanib, ochiq darslarni tashkil etib kelmoqda. Talabalarning mustaqil ishlarini muayyan mavzular asosida grafik organayzerlar yordamida tashkil qiladi. Ma’ruzalarni o‘qitish jarayonida talabgor tomonidan ma’ruzaning motivatsion, ya’ni mavzuning amaliy ahamiyatiga qiziqish uyg‘otish, kasbiy-tarbiyaviy, tashkiliy-yo‘naltiruvchi, metodologik, baholash va rivojlantiruvchi xususiyatlari e’tiborga olinib, muammoli ma’ruza, binar ma’ruza turlarini keng qo‘llanadi.

Qishloq va suv xo‘jaligi sohalarini jadal rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlaridan biri qishloq xo‘jaligi maxsulotlariga dastlabki ishlov berish,

maxsulotlarini qayta ishlashda yangi, zamonaviy texnologiyalaridan samarali va to‘g‘ri foydalanish, ularni modernizatsiyalash va ilmiy-texnik taraqqiyot tavsiyalariga asoslangan holda yangi texnika va texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayonlariga tatbiq etishni hisobga olgan holda, pedagogik va axborot texnologiyalaridan, o‘quv-tarbiya ishlarining interaktiv usullaridan foydalangan holda qishloq xo‘jalik mutaxassislarini tayyorlashni ilmiy-uslubiy didaktik ta’minotni yaratishga e’tibor qaratadi. Ushbu jarayonlarni to‘g‘ri tashkil etilishi natijasida bo‘lajak qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini qayta ishlash sohasi mutaxassislarining kasbiy kompetensiyasini oshirish yo‘lida tinimsiz mehnat qiladi.

O’quv adabiyotlari tayorlashdagi faoliyati: 1996 yili “Mevachilik” o’quv qollanmasi chop etilgan. “Awıl xojalıǵı ónimlerin saqlaw hám dáslepki qayta islew texnologiyası, standartlastırıw, metrologiya hám sertifikatlastırıw tiykarları menen” fanidan o‘quv qo‘llanma qoraqalpoq tili lotin alifbosida yaratilgan (Oliy ta’lim va o‘rta maxsus talim vazirligining 2017-yil 24- avgustdagi 603-son buyrug‘i bilan, 603-219 raqami bilan ro‘yxatga olingan). 2025 yili Oliy ta'lim, ilm va innovatsiyalar vazirligi tomonidan "60810700-Awıl xojalıǵı ónimlerin saqlaw hám dáslepki islew texnologiyası ta'lim yonalishi" talabalari uchun qoraqalpoq tili lotin alifbosida yakka mualliflikda "Qánigelikke kirisiw" fanidan, darsligi shop etishga ruxsat etilgan (2024 yil 27-dekabr 485 sonli buyryg'i: t.r.1039) va ushbu fandan o’quv qo’llanma chop etilgan.

O‘quv jarayonini metodik jihatidan ta’minlashda talabgor tomonidan 1 ta monografiya, 1 ta darslik, 3 ta o‘quv va 12 ta uslubiy qo‘llanmalar nashr etilgan va ushbu o‘quv adabiyotlari tegishli yo‘nalishlarda muhim manba bo‘lib, talabalarning bilim, ko‘nikma va malaka olishlarida xizmat qilmoqda va oliy ta’lim muassasalarida professor-o‘qituvchilar va talabalar uchun ta’lim jarayoniga joriy etilgan.

Z.Sultanova ilmiy rahbarligida xozirda 1 ta PhD falsafa doktorlik dissetratsiyasi himoya qilingan Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti doktoranti Purxanova Aygul. “06.01.11-Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash” yonalishi boyicha. Mavzu: “Qoraqalpog‘iston sharoitida moshni etishtirish va dastlabki qayta ishlash texnologiyasi”

Nukus davlat Pedagofika instituti 03.00.03 Ekologiya yonalishi doktoranti (NDPI buyrug‘I 2023 yil, 4 fevral №2 i/k, 1 ilova) Mambetova Nasiba Kurbanbaevna, mavzu: “Amaranthus L. tuwısınıń Qaraqalpaqstan respublikası sharayatında bioekologiyalıq ózgeshelikleri” Oliy attestatsiya komissiyasi byulletenida 2024 yil 2 soni, 205 betda e’lon qilindi.

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti doktoranti Sabirova Shaxnoza 06.01.08-O‘simlikshunoslik yonalishi doktoranti (07.03.2023 yil QQXAI ilmiy kengashining №8 sonli bayonnomasi), mavzu: “Qaraqalpag’ıstanda báhárgi biyday ónimdarlıǵına egiw múddeti hám tóginlerdiń tásiri” ishi boyicha tajribalar olib bormoqda.

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti doktoranti Pirvazarova Nigora. 06.01.08-O‘simlikshunoslik yonalishi doktoranti

(07.03.2023 yil QQXAI ilmiy kengashining №8 sonli bayonnomasi), mavzu: “Qoraqalpog‘iston sharoitida kuzgi arpa navlari hosildorligiga azot o‘g‘itlari bilan oziqlantirishning ta‘siri» bo‘yicha qishloq xo‘jaligi fanlari bo‘yicha falsafa fanlari doktori (PhD) ishi bajarilmoqda.

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti doktoranturani bitiruvchi Satbaev Arislanboy Zinxaydarovich. 06.01.08-O‘simlikshunoslik yonalishini 2024 yili tugatgan. Dissertaciya mavzusi: «Qoraqalpog’iston respublikasi sharoitida maxsar (Carthannus tinctorius L) o’simligini ekish muddatlari va mineral o’gitlar meyorlarining don hosildorligiga ta’siri». Xozirda dissertatsiya ishini yakunlash arafasida.

Z. Sultanova ilmiy rahbarligida jami 20 yaqin magistrlik dissertatsiya ishiga raxbarlik qilgan. Shu jumladan “Agronomiya”, “O‘simlikshunoslik”, “Qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiya”si yo‘nalishi va boshqada turdosh yo‘nalishlar bo‘yicha magistrlik dissertatsiya ishlariga ilmiy rahbarlik amalga oshirilgan:

Z.S. Sultanova rahbarligida “Qishloq xo‘jaligi maxsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” ta‘lim yo‘nalishi, “Agronomiya” talim yonalishi bo‘yicha yuzlagan bakalavr bitiruv ishlariga rahbarlik amalga oshirilgan.

Ilmiy faoliyati davomida ko’p sonli doktorlik PhD va DSc dissertatsiya ishlariga opponentlik qilgan. Asosiy ilmiy va uslubiy ishlaridan so‘nggi (2020-2026 yy.) besh yillikda 45 ta ish chop etilgan, ulardan 1 ta monografiya, 35 ta ilmiy maqola, 5 ta darslik va o’quv qollanma. O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi intellektual mulk agentligi tomonidan rasmiy ruyxatdan o‘tkazilganligi to‘g‘risida mualliflik guvohnomalari-patentlari rasmiylashtirilgan.

Blue-Satreps galofit aralash dehqonchilik yunalishida ish olib borgan “Don va sholi” ilmiy ishlab chiqarish birlashmasida tajriba dalalarida mahalliy sharoitlarga, iqlimga chidamli, yuqori hosilli boshoqli ekinlar, no’ananaviy ekin navlarini ko‘paytirish va urug‘chiligi yolga qo’yish bo‘yicha tadqiqotlar olib bormoqda.

Professor Zulfiya Sultonova Yaponiya universitetlari bilan birgalikda Orol bo’yi sharoitida mahalliy iqlimga moslashgan ekinlarni tanlash va oziq-ovqat xavfsizligini ta’miynlash borasidagi sa’y-harakatlarini aks ettiruvchi: arpa, tritikale, mogar, chumiza va maxsarning genetik jihatdan yaxshilangan istiqbolli liniyalar aniqlandi.

O'SIMLIK NAVIGA
PATENT
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
№ NAP 451
Ushbu patent O'zbekiston Respublikasining "Seleksiya yutuqlari to'g'risida"gi Qonuniga asosan quyidagi o'simlik naviga berildi:
Gultojixo'roz "IKBA-TDAU 2"
Talabnoma kelib tushgan sana: 19.01.2022 (210) Talabnoma raqami: NAP 20220005
Patent egasi(lari): "TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI" DAVLAT MUASSASASI
O'simlik navi muallif(lari): KARIMOV AZIZ AKMALOVICH, UZ; XAITOV BOTIR BAXTIYOROVICH, UZ; ALLANOV XOLIK KELDIYOROVICH, UZ; YULDASHEVA RA'NO ABDURASHIDOVNA, UZ; SOTTOROV O'YBEK ABDIG'ANIYEVICH, UZ; Normurodova Munojat Togayevna, UZ; TODERICH KRISTINA NIKOLAYEVNA, UZ; SULTANOVA ZULFIYA SULTANOVNA, UZ; ABDIYEV FOZIL RASHIDOVICH, UZ
Patent O'zbekiston Respublikasi hududida 03.04.2024 yildan boshlab patentni kuchida saqlab turish uchun patent boj o'z vaqtida to'langandagina 20 yil mobaynida amal qiladi. O'zbekiston Respublikasi O'simlik navlari davlat reyestrida 03.04.2024 yilda ro'yxatdan o'tkazildi.
O'SIMLIK NAVIGA
PATENT
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
№ NAP 450
Gultojixo'roz "IKBA-TDAU 1"
O'SIMLIK NAVIGA
PATENT
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
№ NAP 590
Янтарный-3
Talabnoma kelib tushgan sana: 07.02.2023 Talabnoma raqami: NAP 20230011
O'simlik navi muallif(lari): Султанова Зульфия Султановна, UZ; Тодерич Кристина Николаевна, UZ; Утамбетов Дуйсенбай Уснатдинович, UZ; Худайбергенов Бахтияр Султанмуратович, UZ
O'SIMLIK NAVIGA
PATENT
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI
№ NAP 650
Кердер
Talabnoma kelib tushgan sana: 10.02.2023 Talabnoma raqami: NAP 20230012
O'simlik navi muallif(lari): Утамбетов Дуйсенбай Уснатдинович, UZ; Худайбергенов Бахтияр Султанмуратович, UZ; Тодерич Христина Николаевна, UZ; Султанова Зульфия Султановна, UZ

Sultanova Zulfiya Sultanovna ko‘p yillik samaradorli mexnatlari davlat, oliy ta’lim va qishloq xo‘jaligi vazirligi, Qoraqalpoqston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti rektorati tomonidan yuqori baholanmoqda. U 1997 yili Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi Faxriy Yorligi, 2003 yili “Qoraqalpoqston Respublikasi Xalq ta’limi a‘lochisi”, ”O‘zbekiston Respublikasi Mustaqilligining 20 va 30 yilligi munosabati bilan Esdalik ko‘krak Nishoni bilan taqdirlandi. O‘zbekiston Respublikasi Mustaqilligining 24 yilligi munosabati bilan 2015 yili

Shuxrat medali davlat mukofotiga sazovor bo‘ldi. Instituti rektorati tomonidan ko‘plap Faxriy Yorligi bilan mukofotlangan.

Sultanova Zulfiya Sultanovna ko‘p yillik samaradorli mexnatlari davlat, oliy ta’lim va qishloq xo‘jaligi vazirligi, Qoraqalpoqston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalari instituti rektorati tomonidan yuqori baholanmoqda. U 1997 yili Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi Faxriy Yorligi, 2003 yili “Qoraqalpoqston Respublikasi Xalq ta’limi a‘lochisi”, ”O‘zbekiston Respublikasi Mustaqilligining 20 va 30 yilligi munosabati bilan Estalik ko‘krak Nishoni bilan taqdirlandi. O‘zbekiston Respublikasi Mustaqilligining 24 yilligi munosabati bilan 2015 yili Shuxrat medali davlat mukofotiga sazovor bo‘ldi. 2025 yili O’zbekiston Respublokasi qishloq xo’jaligi vaziri, Instituti rektorati tomonidan ko‘plap Faxriy Yorligi bilan mukofotlangan. Sultanova Z.S. o‘z ishiga talabchan, yuqori tajribaga ega, mehnatsevar, o‘z sohasining yetuk mutaxassisi va iqtidorli olima.

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti rektori: **M.Davletmuratov**

Kasaba uyushmasi qo‘mitasi raisi: **M.Berdimuratov**